

Kopierne – grafisk roman

Tema: Science fiction, fremtidsfortællinger, gensplejsning, kloning, identitet, ensomhed
Fag: Dansk
Målgruppe: 8.-10.klasse.

Om bogen: Jesper Wung-Sung og Søren Jessen, Høst & Søn, 2015.
Jesper Wung-Sung har oprindeligt skrevet bogen "Kopierne" i 2010, som i 2015 er blevet genfortalt som grafisk roman med Søren Jessen som illustratør.

Denne pædagogiske vejledning giver bud på arbejdet med bogen med fokus på genren den grafiske roman som en multimodal, æstetisk tekst. Samtidig giver vejledningen et bud på, hvordan man kan lade eleverne perspektivere ved at forholde sig til etiske dannesspørgsmål om bl.a. fremtiden, kloning og identitet, som "Kopierne" omhandler.

Faglig relevans/kompetenceområder

Den pædagogiske vejledning har fokus på følgende kompetenceområder indenfor FFM:
Læsning: Forberedelse: Eleven kan skaffe sig overblik over multimodale teksters opbygning

Fortolkning: Oplevelse og indlevelse, undersøgelse, fortolkning, vurdering, perspektivering

Kommunikation: Dialog

Efter læse- og undersøgelsesfasen arbejdes der primært med:

Fremstilling: Fremstilling: Eleven kan fremstille større multimodale produktioner

Kommunikation: Krop og drama

Læringsmål:

Jeg kan læse en graphic novel og undersøge samspillet mellem tekst og billede.

Jeg kan undersøge og fortolke et udvalgt opslag i "Kopierne" og fremlægge min undersøgelse og fortolkning.

Jeg kan under fremlæggelsen udtrykke mig forståeligt, klart og varieret understøttet af visuelle hjælpemidler.

Ideer til undervisningen

Før du læser:

På klassen: CL-struktur: Tænk-par-del:

Beskriv, hvad du ser. Hvordan oplever du bogens for- og bagside? Prøv at genrebestemme teksten.

Dernæst opfølgende klassesamtale om det, parrene har talt om.

Klassen deles i grupper, der samtaler om og udfylder tankekort om centrale ord som: *kloning, gensplejsning, vildsvin, sult, skib, kopi*. Tankekortene fremlægges for klassen.

Herefter får eleverne et oplæg eller tekst om: "Hvad er en grafisk novelle?"
Baggrundsviden kan hentes i vedhæftede kidelinks.

Mens du læser

Læs og oplev billedromanen "Kopierne", og vær opmærksom på, hvordan tekst og billede spiller sammen.

Efter du har læst

Arbejd med læsemakkeren:

Tal med din læsemakker om disse opgaver, og tag notater i en (digital) læselog, som skal anvendes i den efterfølgende klassesamtale:

1. Del billedromanen ind i "kapitler" med sidetal, og giv hvert kapitel en overskrift.
2. Giv et resume af handlingen til din læsemakker - brug evt. overskrifterne som hjælp.
3. Romanen er uden geografiske eller tidsmæssige angivelser. Giv eksempler på dette og tal om, hvorfor I tror, at Jesper Wung-Sung har valgt dette.
4. Flere steder er der eksempler på, at Jonas' krop er i forfald. Find eksempler på det i billederne og i sproget.
5. Der er også eksempler på Jonas' mentale forfald... Find flere og vigtige eksempler på hukommelsessvigt og sprogligt forfald.
6. Hvorfor mister Jonas såvel hukommelse som sprog?
7. Gør nærmere rede for bogens afslutning i tekst og billeder fra s. 94 – 109.
8. Vælg to af følgende symboler: Skoven, havet, skibet, plasticskildpadden, ræven og vildsvinene. Tal om, hvad de kan symbolisere og begrund dine antagelser.
9. Hvad er det vigtigste motiv og de vigtigste temaer i romanen – og hvorfor?
10. Efter du har læst bogen – hvilken genre er billedromanen og hvorfor?

(Ovenstående opgaver er inspireret af Birgitte Pedersen birgittepedersen.dk/wp-content/uploads/2015/10/KopiernebilledromanBP1.docx)

Opsamlende klassesamtale om ovenstående spørgsmål.

Parvis analyse-, fortolknings- og fremstillingsopgave:

Vælg et opslag i bogen, som har gjort indtryk på jer! I skal i en fremlæggelse **læse højt/-beskrive – analysere – fortolke – perspektivere** opslaget for klassen.

Brug analysemodellen (bilag) til graphic novels. (I skal selvfølgelig inddrage jeres viden om hele bogens handling og forløb til det valgte opslag).

Vælg selv fremstillingsform:

1. Mundtlig fremlæggelse med visuel støtte (fx Prezi, PowerPoint, plakat, tegneserie)
2. Medie/videopræsentation
3. Anden idé?

Ved fremlæggelsen vurderes brug af analysebegreber, valgte eksempler og bud på fortolkning samt elevernes oplæsning og kommunikation: kropssprog og stemme. Hertil anvendes feedbackskemaer, som klassekammeraterne udfylder, og som indsamles til gruppen efterfølgende.

Afsluttende gruppe- og klassesamtale: Perspektivering:

Gå sammen med et andet læsemakkerpar, diskuter nedenstående spørgsmål og skriv stikord i læseloggen, der beskriver jeres diskussion:

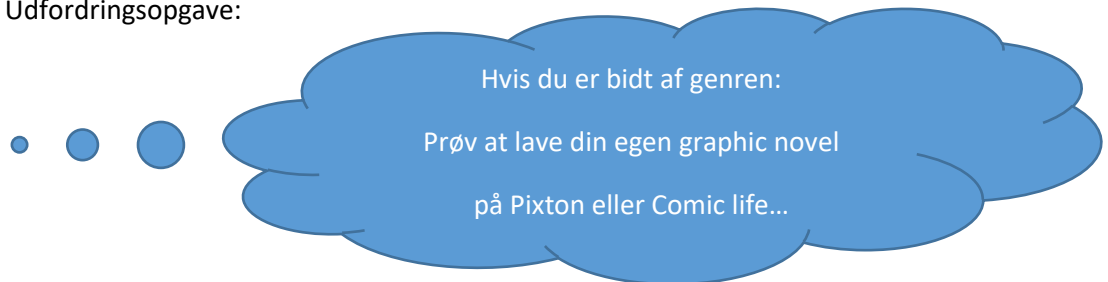
- Hvad gør et menneske til et menneske? Hvad gør dig og mig til de mennesker, vi er?
- Er det rimeligt med roboterstatninger, mens lægevidenskaben finder løsninger på uhelbredelige sygdomme?
- Vi har regler for dyrevelfærd, genmodificering og aktiv dødshjælp. Bliver det i fremtiden nødvendigt med lovgivning om kunstig intelligens og menneskelige kloner?

(Spørgsmål: kilde: birgittep.dk/wp-content/uploads/2015/10/KopiernebilledromanBP1.docx)

Afsluttende klassesamtale:

Grupperne fremlægger på skift deres bud på de tre spørgsmål.

Udfordringsopgave:

Afslutningsvist evalueres læringsmål og forløb med eleverne.

Supplerende materialer

Følgende er forslag til supplerende materialer, der evt. kan lånes på dit lokale CFU.

- "Kopierne", Jesper Wung-Sung, 2010. Kan bruges til at sammenligne med den grafiske roman.
- "Jesper Wung-Sung – et forfatterskab" af Søren Fanø, 2014. En præsentation og analyse af forfatterskabets romaner, noveller og billedbøger.

Bilag:

Undersøgelse/analyse af graphic novels

Hvem har skrevet (**forfatter**) - og hvem har tegnet/illustreret (**illustrator**)?
Hvornår er teksten udgivet? (**Årstal**)

HANDLING

Hvad handler den om? Giv et handlingsreferat.

FORTÆLLER

I grafiske romaner er der ofte en **jeg-fortæller**, men også en **eksplicit** (direkte åbenlys) **fortællerstemme** gør sig sommetider gældende. Dette ses i tekstbokse.

Er det **en troværdig eller utroværdig fortæller**? Den upålidelige/utroværdige fortæller forsøger ofte at bilde os noget ind, måske skjule vigtige informationer for os, eller fornægte sider af sig selv, således at fremstillingen bliver mangelfuld eller skæv. Det er helt centralt i disse fortællinger at opdage fortællerens upålidelighed/utroværdighed, fordi den ofte stiller historien i et andet lys.

IKONOTEKST

Dette begreb knytter sig til samspelet mellem billede og tekst. Det bruges i arbejdet med billedbøger og billedromaner, men kan også bruges i analysen af grafiske romaner og tegneserier.

Beskriv den måde, teksten og billederne fortæller historien på:

Hvordan er vægtningen mellem det verbale (teksten) og det visuelle (billederne)?

Billedfortællingen/ikonoteksten kan være

- a. **symmetrisk**, dvs. beskriver tekst og billede den samme historie
- b. **kompletterende**: Ord og billeder fortæller hver deres del af samme historie. Billeder og ord udfylder hinandens huller og kompenserer for hinandens utilstrækkelighed.
- c. **kontrapunktisk**: Ord og billeder fortæller hver deres historie. Ord og billeder stiller spørgsmål til hinanden og modsiger måske endda hinanden. (Her optræder ofte den upålidelige fortæller)

Samspelet kan godt fungere forskelligt i de forskellige niveauer i fortællingen, dvs. på de forskellige opslag.

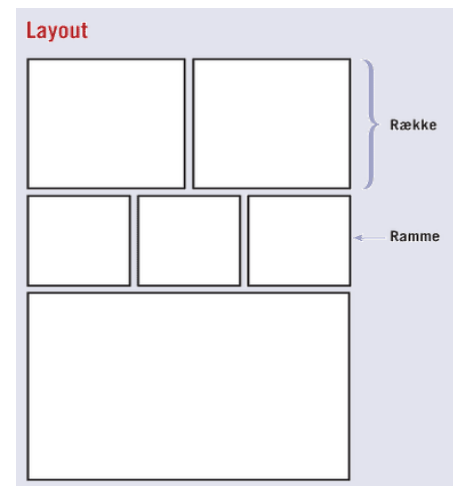
LAYOUT

Er billedsproget traditionelt eller eksperimenterende?

Hvordan er **organiseringen af ruder/billedrammer** og deres form og størrelse?

Gør layoutet på en eller anden måde opmærksom på sig selv?

Hænger layoutet sammen med handlingen og temaerne?

(Kilde billede: Gyldendals fagportal

http://dansk.gyldendal.dk/Indgange/forloeb/genrer/graphic_novels/analyse/5_sidelayout.aspx)

STIL

Er fortællingens univers/billedsprog realistisk, karikeret (forvrænget), **metaforisk** eller noget helt tredje?

Undersøg **stregen**, sæt ord på den – er den **enkel, karikeret** eller mere **naturalistisk**?

Er den **sort/hvid/i farver**? Hvordan virker farverne, hvordan fortolker du dem?

Er der **symboler, tale- eller tankebobler eller andre udtryk**? Beskriv og fortolk.

Beskriv og karakteriser **sproget** i den grafiske roman.

(Kilde billede: Gyldendals fagportal

http://dansk.gyldendal.dk/Indgange/forloeb/genrer/graphic_novels/analyse/7_stilart.aspx)

SEKVENSBILLEDSKIFT

Når vi kigger på **billedskift**, er det blandt andet for at få en fornemmelse af, hvordan **tempoet** er. Tempoet kan fortælle os noget om den **stemning**, der er i handlingen. I graphic novels ser man ofte, at der er brugt mange tegninger og mange billedskift.

Hvordan er **overgangen** fra én rude/billedramme til den næste?

BESKÆRING/BILLEDUDSNIT

Heltotal

Total

Halvtotal

Halvnær

Nær

Ultranær

(Kilde billede: <http://slideplayer.dk/slide/2941090/>)

Hvordan virker det? Hvad fremhæves?

SYNSVINKEL/PERSPEKTIV

Fugle-, normal- og frøperspektiv?

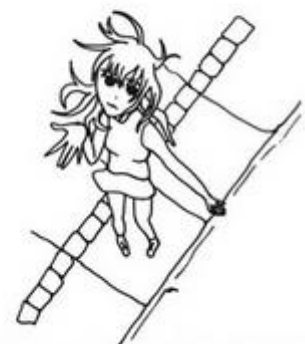
Normalperspektiv

Frøperspektiv

Fugleperspektiv

(Kilde billede: Clio Onlines fagportal

<http://www.clioonline.dk/danskfaget/mellemtrin/emner/medier/billeder/perspektiver/>)

SYMBOLER

Find de vigtigste symboler, og giv dit bud på en fortolkning af dem.

MOTIV OG TEMA

Hvad er dens temaer? Hvad er motivet? (Hvad sætter handlingen i gang?)

PERSPEKTIVERING

Har du læst noget af samme forfatter/illustrator?

Hvad kan billedromanen perspektiveres til fx: temamæssigt, genremæssigt, aktuelle problemstillinger, mulige fremtidsperspektiver?

Kilder: (lokaliseret sept. 2017)

Gyldendals fagportal:

http://dansk.gyldendal.dk/Indgange/forloeb/genrer/graphic_novels.aspx

<http://www.clioonline.dk/danskfaget/udskoling/emner/skoenlitteratur/fortaellende/graphic-novel/>

Clio Onlines fagportal:

<http://www.clioonline.dk/danskfaget/mellemtrin/emner/skoenlitteratur/fortaellende-tekster/graphic-novel/>

<http://www.clioonline.dk/danskfaget/udskoling/emner/skoenlitteratur/fortaellende/graphic-novel/>

Link til undervisningsmateriale om Jesper Wung-Sungs "Dolly og Diego":

[https://www.google.de/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwio8-](https://www.google.de/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwio8-LLqpVWAhXJ7hoKHTyxBZEqFggmMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.wungsung.dk%2FUndervisningsmateriale%2520til%2520Diego%2520%26%2520Dolly.doc&usg=AFQjCNE_7zg3QW_6YQgvINibPdRdobH-BA)

[LLqpVWAhXJ7hoKHTyxBZEqFggmMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.wungsung.dk%2FUndervisningsmateriale%2520til%2520Diego%2520%26%2520Dolly.doc&usg=AFQjCNE_7zg3QW_6YQgvINibPdRdobH-BA](https://www.google.de/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwio8-LLqpVWAhXJ7hoKHTyxBZEqFggmMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.wungsung.dk%2FUndervisningsmateriale%2520til%2520Diego%2520%26%2520Dolly.doc&usg=AFQjCNE_7zg3QW_6YQgvINibPdRdobH-BA)

https://www.google.de/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj35JeM_ZrWAhUEORoKHb3fD1IQFggrMAE&url=http%3A%2F%2Fbirgittep.dk%2Fwp-content%2Fuploads%2F2015%2F10%2FKopiernebilledromanBP1.docx&usg=AFQjCNEI5C8SoMFTBOP77Ose_RXtGKH_XA

Thorhauge, Thomas: Dansk i dybden - Graphic novels. København: Gyldendal, 2010.